

DAG VAN HERSTEL

Bajes, boete en berouw

In gevangnissen mag de aandacht wel eens verlegd worden van de gedetineerden naar hun slachtoffers. **Gisteren, op de Dag van Herstel, stonden gedetineerden en personeel in De Geerhorst in Sittard stil bij de gevolgen van misdrijven.**

door Emil Visser

De sporthal van de Sittardse gevangenis De Geerhorst. Normaal werken de gedetineerden zich hier in het zweet. Nu hebben ze zweethandjes van spanning en zenuwen. Want deze Dag van Herstel kan confronterend zijn. Het doel van deze dag is om het gesprek over slachtoffers op gang te brengen en na te denken over de gevolgen van een misdrijf. De Dag van Herstel is bedoeld voor gedetineerden en personeel en gaat als een estafette langs gevangnissen door het hele land. Ruud Blommers, plaatsvervangend directeur van de Penitentiaire Inrichting (PI) Sittard: „We zijn er vooral mee bezig daders voor te bereiden op hun terugkeer in de maatschappij en we proberen ervoor te zorgen dat zij niet in herhaling vallen. Maar er moet ook aandacht zijn voor hun slachtoffers.” Hoe dan? „In de bajes heerst vaak een macho-cultuur”, zegt Blommers. „Vaak is daarin geen plek om over spijt, schaamte of schuld te praten. Het personeel zou beter moeten letten op signalen of gedetineerden daar behoefte aan hebben. Medewerkers kunnen hen vervolgens doorverwijzen naar de geestelijke verzorging, of wijzen op het bestaan van Slachtoffer in Beeld.” De stichting Slachtoffer in Beeld verzorgt in heel Nederland gesprekken tussen daders en slachtoffers. Het initiatief voor zo'n gesprek kan van beide kanten komen. In de Sittardse gevangenis sporthal luisteren vandaag gedetineerden, gevangenismedewerkers, afgevaardigden van onder meer de reclassering en andere genodigden naar diverse sprekers. De informatie over Slachtoffer in Beeld heeft bij enkelen de ogen geopend. „Ik wist helemaal niet dat zo iets bestaat en hoe dat in zijn werk gaat”, zegt Henri. Hij zit een celstraf uit voor de moord op zijn vriendin. Als hij zou aankloppen bij de stichting, gaat zij polsen of er bij nabestaanden animo is voor een gesprek. „Zo'n contact wordt goed voorbereid met beide partijen en gebeurt

illustratie Berend Vonk

alleen als alle kampen er een goed gevoel bij hebben”, vertelt Lily Gruitrooij van Slachtoffer in Beeld. „90 procent van de slachtoffers en 80 procent van de daders is achteraf tevreden met het gesprek. Helaas weten vooral slachtoffers niet dat wij bestaan.” Gevangene Henri is blij met zijn nieuw verworven kennis. „Het is toevallig dat ik er vandaag uitleg over krijg, want vorige week heb ik in een brief naar een maat nog geschreven dat ik klaar ben voor een ontmoeting met de nabestaanden van mijn vriendin.” Henri heeft met een gedicht van zijn hand (zie illustratie) de voor

“ Vaak is in deze macho-omgeving geen ruimte voor spijt, schaamte en schuld.

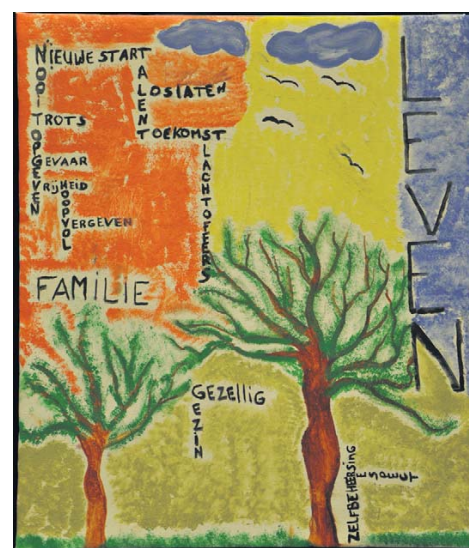
Directeur Ruud Blommers

deze dag uitgeschreven gedichtenwedstrijd gewonnen. Hij schrijft dagelijks, zo vertelt hij. „Ik heb altijd pen en papier bij de hand. Als ik aan het werk ben en mij ineens een mooie zin te binnen schiet, wil ik die direct opschrijven. De inspiratie voor mijn gedichten krijg ik via mijn vriendin. Ik heb haar vermoord en daar heb ik spijt van. Maar dat is eigenlijk nog veel te zacht uitgedrukt.” Er was voor vandaag ook nog een schilderwedstrijd over het thema spijt uitgeschreven. Winnaar Marco had niet verwacht dat zijn werkstuk als beste werd gekozen. „Er zitten hier jongens die veel beter kunnen schilderen. Bovendien heb ik niet eens spijt, want ik zit onschuldig in de gevangenis. Ik heb dus ook geen slachtoffers gemaakt.” De aanwezigen lijken het er vandaag allemaal wel over eens te zijn dat er in de gevangenis meer aandacht voor slachtoffers mag zijn. Toch laat een van de gedetineerden tijdens een korte discussie plots een tegengeluid horen. „Als wij in de cel klaar zijn, worden we met een blauwe zak met onze spullen op straat gezet en moeten het dan maar zelf oplossen. Zonder woon-

ruimte, zonder uitkering. Vind je het gek dat we dan snel weer in de fout gaan? Geef eens aandacht aan ons, in plaats van aan die slachtoffers. Soms gaat het maar om een schade van 50 euro.” Hij vertelt hoe moeilijk hij het heeft gehad. Al als minderjarige moest hij zichzelf zien te redden en zwierf hij als dakloze noodgedwongen op straat rond. „De enigen die mij hielpen, waren criminelen.” Op dit relaas wordt gereageerd door Jacques Beemsterboer: „Ook als je iemand van 50 euro berooft, kan het slachtoffer daar jarenlang last van hebben.” Beemsterboer is de vader van Nadine, die in 2006 door haar ex-vriend met een reeks messteken om het leven werd gebracht. In 2014 ontmoette Beemsterboer via Slachtoffer in Beeld de moordenaar van zijn dochter. Het initiatief kwam van de dader. Hij had veel spijt van zijn daad en schreef een brief naar de familie. Er volgde

een briefwisseling en uiteindelijk werd een afspraak gepland. „Ik heb de gevangenis toen gevraagd of ik voorafgaand aan die ontmoeting een rondleiding kon krijgen. Het

deed mij goed, dat ik al een kijkje kon nemen, zodat ik mij meer op het gemak zou voelen. Daarna vroeg ik om het gesprek niet, zoals gebruikelijk, in de advocatenkamer te laten plaatsvinden, maar in de kamer van de gevangenisdirectie. Daar voelde ik me namelijk meer op mijn gemak. Dat is een tip aan slachtoffers die dit willen; vraag zoiets gewoon bij de gevangenis. Het is belangrijk dat de inrichtingen daaraan meewerken.” Het relaas van Jacques Beemsterboer en zijn vrouw Wanda kwam gisteren keihard aan in de gevangenis sporthal. Enkelen konden hun tranen niet of nauwelijks bedwingen. En daarmee was het misschien wel de meest waardevolle bijdrage op deze dag, die immers bedoeld was om mensen te laten nadenken over de gevolgen van misdrijven en over de slachtoffers.

Gedetineerde Marco won met dit werk dat de schilderwedstrijd in De Geerhorst.